

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo CX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica. XIII. post trinitatis

voliti. Nam deo velle deo summū bono rem et summā beatitudinē non sicut mihi. Et q̄ infert Aug. lib. de moribz ecclie cap. xxvii. dicens. Nō pōt fieri vt seipm nō diligat qui diligit deū. imo ille solus nouit se diligit q̄ diligit deū. Ille nanqz satis diligit se. qui sedule agit vt summo bono et vltimo fruatur. Nō si nihil aliud est q̄ deo. q̄s dubitat q̄n se amet q̄ amator est dei. Et ex hoc vltimus ipse infert q̄ salubriter seipm homo diligit si plus q̄ se diligit deum. Et eodemo fm ipm sup Jobem Omel. lxxxvii. Si deū nō diligit. nō diligit seipm. Pa ter etiā ex his q̄ nō omīs qui amat deū est in caritate. q̄a qui diligit deū. ppter se. amat deū. et tamē peccat mortaliter. Et sic patet q̄ peccans mortalit̄ diligit deū. sed nō virtuose. q̄a vult eū esse deum. sed nō sic amat eum q̄ seruet eū pcepta. Ita dicit Volgot sup libru Sap. ca. ij. tractans illud. Veni/ tes fruamur bonis q̄ sunt. et vtamur creatu/ ra tanqz in iuuetute. Scōo infero q̄ ama/ re deū. ppter temporalia est amare impfecte. Istud patet p beatū Aug. in lib. iij. ome/ liarū Omel. lxxxix. vbi dicit. Cauere debe/ mus ne ad premiū diligamus deū. Cuius ratio est. q̄a quicqd homo aliud a dō vult habere. dilectiōe seu ppter qd deum dili/ git. illud est minus deo. et psequēs homo impfecte diligit deū. vt supra ipse dicit. Si pulcher est mūdus. q̄lis est artifex mundi. Enelle ergo cor tuū ab amore creature et inbereas creatori. q̄a si amas illa que fecit deserto illo qui fecit. adulter es. q̄a p crea/ tore diligit creaturā. Nec ille. Vñ Bern. in libro de diligendo deū ca. iij. dicit. Amor verus nō querit premiū. sed meret̄ pmiū. Sane necdū amanti pponit. amanti debe/ tur. sed pseueranti red def. Ideo fm ipsuz diligētibz deū dicit. Prīmū querite regnū dei. et hec omīa ad hūc vobis. Et q̄ infero q̄ deus diligendus est gratis. Vñ dicit Aug. sup Jobem sermone. iij. Quia gratis dedit. gratis ama. Noli ad premiū dilige/ re deū. ipe sit premiū tuum. Et rō hui⁹ fm Bern. in lib. de diligendo deū ca. iij. Quia quicqd ppter aliud amat illud plane amat plus qd finaliter amat. nō p quod amatur. Cū ergo deum quis amat. ppter tpalia. pla/ num est q̄ plus diligit tpalia tāqz finē. iux/ ta illud. Propter qd vnumquodqz tale rē. Vñ Aug. i. Confessionū dicit. Quicunqz

aliquid amat qd non ppter te amat minus te amat. Et libro Soliloquiorū ad deum cap. xvij. dicit. Minus te amat q̄ tecū aliquid amat. Nec ille. Et his igit̄ tertio in/ fero q̄ deus debet diligi ppter seipm. qui ē summū bonum et pfectissimū. vt ipm com/ prehendam⁹ et ei ppetuo cōiungamur in vi/ ta eterna. et eum ppetuo amore diligamus in regno celozū. Ad quod nos pducatur pa/ ter et filius et spūsanctus. Amen.

Dominica. XIII. post trinitatis. I.

Sermo. CX.

Te ostendite uos

sacerdotibus Luce. xvij. Quoniam vt dicit Bern. de vmaria li. vij. de pfectione interioris hoīs ca. xij. Lex naturalis homini in sua creatiōe indita p ab/ usum peccādi iam fuerat obruta. et q̄si ob/ liuioni tradita. ideo necessariū fuit eā p le/ gem scriptam posteris renouari. Nec ille. Lex autē scripta decē in se p̄tinebat prece/ pra. q̄bz tanqz vngent̄ sanatiuis curari de/ buerūt peccatoz nostrorū vulnera. et conse/ qui celestū premioz pmissa. Iuxta illud Psal. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Vñ q̄a lex hmoi scripta. ab ho/ mine sepi⁹ transgrediebatur. ideo necesse fa/ it vt deus aliqd remediū institueret p qd hō lapsus in pctm̄ et transgressor pcepto/ rū diuinoz posset resurgere et ad vitam re/ parari. Hoc autē est sacramentū penitētie in quo p cōfessionē manifestant̄ defectus et pctā q̄bz transgrediunt̄ decem pcepta. Nō bene figuratū est in istis decē leprosis. q̄s xps tanqz decem pceptoz transgressores ad sacerdotes remittit. p cōfessionē pctozū Sicut inuuit in v̄bis. ppositis q̄bz xps pce/ pit. dices leprosis. Ite ostendite. vt dicit in euā gelio. Dū ielus iret in hierl̄m trāsibat per mediā samariā et galileam. Et cū ingrede/ ret quoddā castellū Lu. xvij. In q̄bz v̄bis hortatur xps pctōres. Prīmo ad deserē/ dū statū culpabilem Cū dicit. Ite. Scōo ad manifestandū cōscientie reatū damna/ bilem Cū addit. ostendite vos. Tertio de clarat̄ p̄torū dignitatē honorabile. Cum dicit. Sacerdotibz.

Dixi primo q̄ xps hortat̄ pec/ catores ad deserē/ dum statū culpabile cū dicit. Ite. q. d. Qui

buculq; stetit in peccatis tora die ocio/
 si iam deserite ocium peccati. et ite de via
 mortis tenebrosa ad lucē grē. sic noctue d
 nocte ad aurozaz. q̄d iū nāq; peccator stat
 in culpa. tam dū est in tenebris. eo q̄ **Pro**
uerbiōz iūj. dicit. **Q**uia impiozuz tenebro
 sa. Non solū autē peccator est in tenebris.
 sed etiā in statu piculofissimo. sicut ille qui
 est in glacie vel in via lubrica. **I**ntra illud
Ps. Fiar via illoz tenebre z lubricuz. imo
 corinue est in via lutosa z pessima. **I**ntra il
 lud **P**s. Inquinare sunt vie illius in omi
 tpe. **N**otāter dicit in omi tpe. q̄a tres sunt
 status culpe. cogitatio. delectatio. z cōsen
 sus. z omnes isti sunt inquinati. **I**n quolibz
 em̄ itacuum istozū anima inquinatur per
 pctm̄. **P**ropterea **P**s. pete a se talem viaz
 amoueri dicens. **Q**uam iniquitatis amoue a
 me. z pete tibi viam salubre ostendi dices.
Cias tuas dñe demonstra mihi. scz prece
 ptōzū tuoz. z semitas tuas. scz consiliozuz
 tuozū. edoce me. **C**irca qd sciendū q̄ meri
 to xps horzatur pctōrem ad deserendum
 statū culpabilem cito z festināter. vt ab eo
 recedat z ad deū cōuertatur. q̄a status ta
 lis in culpa est valde periculofus. Nam si
 cut dicit **B**rego. Peccatuz qd p̄niam nō
 diluitur. mox suo pondere in aliud trahit.
 ideo piculofum est in eo pdurare. p̄ter qd
Sapiens cōsulendo dicit **Ecc**. v. **N**ō tar
 des cōverti ad dominū. z non differas de
 die in diem. **E**t assignans causam subdit.
Subito em̄ veniet ira eius. z in tpe vindi
 cte disperdet te. **U**nd **A**ug. Nullus expe
 cter quousq; peccare nō potest. de pe. dist.
 viij. **N**ullus. **Q**uare festinandū est ad peni
 tentiā. p̄ter multa. **P**rimo p̄ter hōze mor
 tis incertitudine **Luce**. xij. **V**eniet dñs ser
 ui illius in die qua nō sperat. z hora q̄ ne
 scit. **U**n̄ z alteri vitam longā p̄tendenti di
 cum est. **S**tulte hac nocte aiām tuā repe
 rent a te. scz demones. vt patet ibidē **Luce**.
 xij. **S**cdo p̄ter pctōzū accumulationem.
Apocal. xxiij. **Q**ui sordet sordescat adhuc.
Feces q̄nto vltcrius stant. tanto mag; fe
 rent. **S**ic pctm̄ peccato additū q̄nto plus
 homo stat in eo. tanto mag; auget culpa p
 quā sordescit. **D**ice. iij. **M**aledictū z men
 dacū z homicidiū z furtū inundauerūt. et
 sanguis sanguinez tetigit. **S**ic em̄ p̄nū
 semel sanguine tinct⁹ citius mundat⁹ q̄ si
 bis vel ter. ita pctm̄ semel p̄petratuz si cito

confitetur. citius veniaz habet q̄ si fuerit
 pluries iteratū. quia. **A**d faci⁹ duplex nō
 sufficit vltio simplex. **T**ertio p̄ter pctōis
 erga gratiā dei inducentez z expectantem
 ipm̄ ad penitentiā ingratitudine **Rom**. iij.
An ignoras qz benignitas dei ad peniten
 tiam te adducit. **T**u autē fm̄ duriciā tuam
 z penitēs cor tuū thesaurizas tibi irā i die
 ire z reuelationis iusti iudicij dei q̄ reddet
 vnicuiq; iuxta opa sua. **Q**uarto p̄ter elon
 gationem. iuxta illud **P**s. **D**ne qui se elon
 gant a te peribūt. **Q**uinto p̄ter minoꝛē ad
 conuertendū abilitatē. **U**n̄ **Ecc**. xxx. dicit
Turua ceruicē filiū tui in iuuetute. et tun
 de latera eius dū infans est. ne forte indu
 ret z nō credat tibi. **E**t loquit ibi de sensu
 bus nostris. q̄ sunt q̄si filij infantes dū re
 center peccant. q̄s statim debem⁹ corrige
 re ne indurescant in malicia. **I**ntra illud.
Qui nō est hodie. cras min⁹ apus erit. **E**t
 alter poeta dicit. **P**ripijs obsta. sero me
 dicina parat. **D**um mala post longas ina
 luere moras. **S**eruo p̄ter finalem piculo
 sam cōuersionē. **U**ix em̄ aut nunq; p̄ bo
 mo in egritudine conterit. q̄a nec de pecca
 tis sufficit cogitare. eo q̄ sufficit vici illi ma
 licia sua scz ex infirmitate pueniens. quia
 fm̄ **D**iero. **I**bi rapit intentio mentis vbi
 est vis doloris. **U**nd **A**ugu. **D**obro v
 get. pena terret z torquet. filij quos illicite
 dilexit. vroz et mundus eum ad se vocant.
Ideo dicit **A**ugu. cōsulendo vt homo in
 sanitate ager penitentiā. **D**icit enim. **T**ene
 certum z dimitte incertū. **N**am fm̄ ipm̄ in
 sermone. s. de penitētia. **Q**ui agit peniten
 tiam cū egrotat. aut cum iam nimis senex
 est. neclaudo nec vitupero. quia pctā illuz
 dimiserunt. et non ille peccata. **S**ed lau
 do si tunc declinat a malo et facit bona q̄
 omnia mala p̄petrare potest. **E**t quo ipse
 statim infert ibidem. q̄ nullus etiam vna
 die sine penitētia debet esse. quia nescimus
 horam neq; diem quādo pius dñs deus
 nos de hoc seculo migrare iubeat. **S**epti
 mo propter dei obliuionē et clamoris nō
 exauditionem. **N**ā fm̄ **C**risof. **D**acania ad
 uersioe seu pena pcutitur peccator. vt mo
 riens obliuiscatur sui qui dum viueret ob
 litus est dei. **I**saie. xxxiij. **U**e qui spernis.
 nonne et tpe sperneris. **P**rouerbi. i. **C**oca
 ui. scz ad penitentiā. et renūstis. **E**t seq̄
 tur. **E**go quoq; in incertū vestro ridebo.

Dominica. XIII. post trinitatis

Istud patet de diuice in inferno clamante
Luce. xij. Et de facuis virginibus dicenti-
bus. **Aperi nobis. Mat. xxv.** Quibus tri-
es denegatum est beneficium postulatum.
Propter premissa ergo pericula dicit istis
leprosis **Ite. qsi di.** Nolite tardare. nolite
stare diutius. sed statim vt vos peccare sen-
titis. ite et couertimini ad dominum **Azech.**
xxvij. **Q**uertimini a vijs vestris pessimis
B Et vere pessime sunt vie pecca-
torum. Nam vie pessime vulgariter dican-
tur. quando sunt montose. spinose. lurose.
Sic vie peccatorum montose sunt in super-
bis. qui semp alta querunt. sed non atten-
dunt. quia quanto gradus altior. tanto ca-
sus grauior. De istis est sicut de lepore qui
facilius et citius currit contra montem qm de
monte. **Lui?** ratio est. quia habz pedes an-
teriores breuiiores posterioribus. Sic sup-
bier vani habentes affectiones ad deum
breues vel nullas. difficile ad deum vadunt
Sed affectiones habentes ad mundum
longas. facile alta mundi ascendunt. **Pa-**
ter hoc ad sensum qd semper ita est. quia di-
lectioribus mundi omnia difficilia facilio-
ra videntur pro mundo qm sanctis pro deo.
Nam facilius videt militi hastiludere fer-
ro nudo et grauiosimos ictus imo mortez
sufferre quadoqz pro mundo qm complere
vnum pater noster pro deo. Et hoc facile e
videre in omni genere secularium. Quanta
enim sufferunt seruientes pro honoribus
seculi circa curias cum remorsu conscien-
tie. cum oburgationibus dominorum. cum
inuidia sociozum. cu omni infortunio cor-
porali. Quorum omnium decimam partem
vix sanctus aliquis monachus pro deo su-
stineret. **Vie** spinose sunt in auarozum au-
piditate. eo qd spine sunt diuicie **Luce. viij.**
Quia habent punctiorem laboris in acq-
rendo. timorem in custodiendo et dolorem
in amittendo. Et iste etiam vie sunt mul-
tum difficiles. sicut expeririunt mercatores
cundo et sulcando in terra et in mari. faci-
endo naufragia. latronum pericula pari-
endo et predonum insidias etc. que tamen
omnia videntur eis facilia. **Vie** lurose sunt
lucuriosorum. de quibus dicitur. **Compu-**
trauerunt iumenta in stercore suo. que licet
etiam sunt difficiles tm eis apparer faciles.
Nam quia difficultas sit qd dubitet. **Strin-**
git iopulis. caligis. forularibus. pinctis in co-

placencia amasiar stare pluribus horis coram
illa. rotare capillos. desudare in corceis. et
haurire patrimonia etc. tm amantibus om-
nia ista facilia apparent. quia amanti nihil
est difficile. vt dicit hystoria de scd Romio
episcopo. qui Anrbiochie visa quadaz do-
mina multu ornata dixit ad socios. **In** ve-
ritate dico vobis qm de? hanc nobis osti-
tutus? est ante spectuz tremede sedis sue
vt nos et nostru sacerdotiu iudicet. Nam
quantas putatis horaru moras intra cu-
biculum suu exegit abluens facie. et depin-
gens se. vngentis diuersis liniens et ad spe-
culu diligeter exornas. vt in pnti seculo pla-
ceat. et oibz desiderabil videatur. nec cuiqz
amatoz suoz turpis videat. qui tm hodie
vident esse. et cras pleriqz no parent. Nos
ho hntes prem in celis eternu. in secula p-
manente. et spsum imortale deu. donante
sibi bene seruientibz pmanentes diuicias. q
estimari nullaten? pnt. q nec oculus vidit
etc. **Quid** pnta. hntes pmissione certaz. vt
celestis sponsi facie videam? que cherubin
et seraphin no fatiant? pspicere. no nos or-
nam? nec detrahim? immudicijs nris. qd p
creatoris exemplo in virtutis culmine sem-
per stare debuimus. Et sic veniens domi-
nus ille episcopus de ecclesia. proru-
ens in pauimentum. faciem suaz seriebat.
et terram lacrimis rigabat. dicens. **Val-**
tissime deus ignosce mihi peccatori. qd vni-
us diei meretricis ornatus totius vite mee
industrie superauit ornamenta. **Quo** vul-
tu te domine respiciam. vel quibus verb
me coram tuis aspectibus presentabo. **Al-**
la pro terrenis et caducis summo studio
se ornauit. Ego tibi placere proposui et per
meam negligentiam non impleui. Ecce qd
modo iste vie peccatorum sunt omnes pes-
sime. ita vt peccatores aliquando conuer-
si dicant et soli recognoscant. illud confite-
tes **Sapie. v.** Lassati sumus in via iniqui-
tatis et perditionis. **Viam** autem domini
ignorauim? **Ne** igitur peccator ambulet
vlteri? vias istas pessimas iubetur a salua-
toze ire per viam bonam et rectam et im-
maculatam. Nam de eterna sapientia que
est filius dei dicit **Prover. iij.** **Vie** eius vie
pulchre. et omnes semite eius pacifice. **Ta-**
lem ergo viam hic suadet saluator peccato-
ribz dicendo. **Ite.** scilicet via mandatoruz.
relinquentes viam peccatoru **Blai. ly.** De

relinquat impius viam suam et vir iniquus cogitationes suas. Et Hieremie. vi. cap. State super vias et videte et interrogate de semitis antiquis. que sit via bona. ambulante in ea et inuenietis refrigerium animabus vestris.

Dixi secundo q̄ in verbis premissis horratur saluator peccatores ad manifestandum conscientie reatum damnabilem. Tu dicit. Ostendite vos. Ac si dicat. Si opera medicatis expectatis. oportet vt vulnera vestra detegatis s̄m Boecius. Unde poeta dicit. Non intellecti nulla curatio morbi. Ostendite ergo vos. scilicet peccatores in confessione. q̄ hucusq̄ latuistis in culpam occultatione. Unde confessio non est aliud q̄ ostensio defectuum peccatorum. Nam s̄m Isido libro. iij. et bimologiarij. Confessio est per quam anime morbus latens spe consequende venie in laudem dei aperit. Ex quo patet q̄ ad perfecte curandum conscientie vulnera. necessaria est confessio peccatorum et ostensio eorum aperta. Unde Seneca epistola. lviij. dicit. Omnia vulnera in aperto leuioza sunt. Morbi quoq̄ ad sanitatem tunc inclinant cum ex abdito erumpunt et viam suam preferunt. Et sequit. Et auaricia et ambitiones et cetera metris humane vicia tunc periculosa scias esse cum simulata sanitate substant. Et Grego. in pastorali cap. xxxviii. Vulnera clausa plus cruciant. Nam cum putredo que interi⁹ feruet eicitur ad salutem dolor aperit. Sed dices. Quare debeo confiteri peccata ore vt exteri⁹ appareant in confessione. Nonne deus nouit abscondita cordis mei meli⁹ quam ego possuz dicere. Ad qd̄ respondet Aug⁹. libro. iij. Dimeliarij. omelia. iij. in principio. Non vult deus vt confiteamur peccata nra ideo q̄ ea ipse scire non possit. Sed q̄a diabolus hoc desiderat vt inueniat qd̄ nobis ante tribunal iudicis eterni obijciat. ideo vult vt magis defendere q̄ accusare nostra peccata velimus. Contrario aure deus noster. quia pius et misericors est vult vt ea confiteamur in hoc seculo. ne p̄ illis confundamur postmodum in futuro. Si enim confitemur. ille parcat. Si agnoscam⁹. ille ignoscat. Et ponit ibi pulchrum exemplum de serpente illo q̄ primos parentes p̄ superbiam deiecit. et nos omnes similiter infecti. Quando ergo videt

nos ad deum redire in confessione p̄ humilitatem valde impedit. ne christum humiliter ducem ipso contempno sequamur. Decille. Non est ergo putandum q̄ deus velit aperiri occulta cordium nostrorum vt ea sciat. sed ideo vt cum sic aperiendo et nostros defectus exponendo coram eo humiliamur a peccatis nostris curemur. Unde Aug⁹. lib. i. Confessionum ait. Manifestus s̄z tibi domine quicquid sum. Neq̄ enim ago vbi carnis et vocis sed verbis anime et clamore cogitationis quoniam nouit auris tua. Et sequit. Cum enim malus sum nihil aliud est confiteri tibi q̄ displicere mihi. quonia tu domine benedicis iustis. sed prius cum iustificas impius. Decille. Ex quibus patet q̄ confessio peccati a deo instituta est maxime p̄pter humilitatem nostram. Unde Aug⁹. super ps. lxxvi. dicit. Ad hoc deus erigit confessionem vt liberet humile. ad hoc damnat non consentit vt puniat superbum. Et h̄ patet q̄ ad confessionem maxime requirit humilitas. p̄ quam homo se ostendit peccatorem fragilem et defectuosum coram deo. Un̄ Augusti. sup̄ Canonica Jobis. omelia. i. Si te confessus fueris peccatorem. erit in te veritas. Et sequit post pauca. Humilitas p̄net ad confessionem. q̄a dum confitemur nos peccatores esse. ipsa est humilitas. Decille. Ex his ergo infero q̄ quanto plus homo p̄ prios defectus cognoscere non curat. tanto minus p̄ humilitate deo se esse reum ostendit. Un̄ Aug⁹. li. iij. de vbiis dñi sermone. cii. dicit. Non dicit tibi Esto minus q̄ es. s̄z cognosce qd̄ es. Cognosce te infirmum. cognosce te hominem. cognosce te peccatorem. Cognosce illum qui te iustificat. Cognosce quia maculosus es. appareat in confessione tua macule cordis tui et p̄nitias p̄nebis ad gregem p̄pi. Decille. Et post h̄ dicit idem Augustus. in li. de dñica oratione. et lib. v. de p̄destinatione scripturum. Quia in confessione deus vult vt recordemur peccatorum nrorum. ne q̄s qui innocens sibi placeat et se extollendo p̄ peccat. Nam ait Grego. xxiij. moral. Vere humilitatis insignia sunt iniquitate sua quacumq̄ vacit cognoscere et cognita voce confessionis aperire. Et ex his patet responsio ad illam questionem qua queritur. Quare homines seculares raro confitentur. hoc enim non puenit nisi ex ignorantia grauitatis peccati. Ex quo enim non cognoscunt se peccatores. et p̄pter superbiam coram

Et vlti

desumma dedignantur humiliari sepius in confessione ne pro talibus habeantur quales sunt. sed volunt potius ut habeantur pro bonis ac iustis et virtuosus quales non sunt. De quibus dicit Seneca epistola. lxxv. Quare victoria sua nemo conficitur nisi quia ea ignorat. Unde et in ipsa epistola. lxxv. Qui peccare se nescit. corrigi non vult. Et Gregorius super illud Job. xlii. Idcirco me ipsius reprehendo. dicit. Quanto minus quisque se videt. tanto minus sibi displicet. et quanto maioris gratie lumen percipit. tanto amplius reprehensibile se esse cognoscit. Talium hominum conscientiam Bernardus in libro de cognitione sui cap. xxv. vocat vulpinam. et per consequens hypocriticam et simulari. eo quod sicut in exteriorum suspicem intueres salva eis omnia arbitratur. non sentientes vermem interiorum qui interiora corrodit. Propter hoc idem Bernardus. ibidem cap. xxv. dicit. Quasi membrum quod dolore non sentit. mortuum esse dicit. Poribus autem insensibilis incurabilis est. Pariter ergo quod ante omnia necessaria est cognitio peccatorum in homine. si debet sequi aperitio et ostensio conscientie in confessione. Aperitio autem ista conscientie debet esse non qualitercumque aut qualitercumque sed lacrimosa et febrilis. Dicit enim Crisostomus in fine libri sui. de reparatio ne lapsi. Condemnare semetipsum et peccatores dicere. commune hoc est omnium etiam penae infidelium. Dulci enim de scena seu de proscenio viri et precipue mulieres impudice peccatores semetipsos et sceleratos ostendunt. sed non eo prospectu hoc dicunt quod cupiant emendari. ideo non est ista dicenda confessio. non enim est hec ex corde compunctio. Nec in amaritudine lacrimarum talia proferunt. nec eo affectu quasi qui odierit ea que accusant. Unde Gregorius super Job. vii. dicit. Sepe et reprobi peccata sua confitentur. sed desistere contemnant. Electi vero suas culpas quas vocibus confessionis aperiant. districte anadversionis sibi insequuntur. Decille. Et canit de secundo.

Dixi tertio quod in verbis promissis christus commendat prelatorum seu ministrorum ecclesie dignitatem honorabilem. Remisit namque ad illos leprosum propter manifestandum miraculum mundationis ipsorum. et propter pre-

ceptum legis. et propter humilitatis virtutem. et propter mysticam significationem. Significavit enim christus per hoc quod post mundationem interioris peccati per contritionem. necessaria est ad buccas confessio coram sacerdote. Verito igitur isti ad sacerdotes mittuntur. quorum est discernere inter lepram et lepram. inter morbum et morbum. et hoc admittere. illos adhibere. Ipsi enim habent claves ligandi et solvendi in terra. sine his non potest peccator ad deum accedere. nec gratiam obtinere nec veniam mereri peccatorum saltem extra casum necessitatis. Unde Augustinus de vera et falsa penitentia cap. x. Qui confiteri vult peccata ut inveniatur gratiam. querat sacerdotes scientem solvere et ligare. ne cum negligens circa se fuerit negligatur ab illo qui est misericorditer monet ne ambo in foveam cadant quam stultus evitare noluit. Ecce hic duo innuit Augustinus. Primo ut peccator inveniatur gratiam debet accedere sacerdotem. Secundo ut talis querat sacerdotem non qualicumque sed scientificum. Per primum arguit errorem humilitatum dicentium sufficere solum contritionem pro peccatis deo factam. Contra quos est Augustinus libro de visitatione infirmorum. dicens. Sunt quidam qui sufficere sibi ad salutem annunciant si soli deo cui nihil occultum est et quem nullius conscientia latet sua confiteatur crimina. Nolunt enim siue erubescunt siue dedignantur suis ostendere sacerdotibus. quos tamen inter lepram et lepram discernere per legislatorum constituit dominus. Et sequitur. Nolo ut tali decipiaris opinione quatinus confundaris confiteri coram dei vicario. et habere pre rubore vel ceruicofus per dedignationem. Nam ipsius humiliter subeundum est indicium quem deus sibi non dedignatur esse vicarium. Ergo ad te roges venire sacerdotem si infirmus es. et fac ipsum conscientie tue plenissime participem. non seducat te illa somniantia suspitio. que musicando seu titubando confirmat quod inconsulto sacerdote saluet ad dei sola confessio. Decille. Nos autem non abnegamus quin sit ad deum frequenter deferenda peccatorum confessio. Beatissimus enim qui tenebit et allidet paruulos suos. vel maternos. ad petram. Petra autem christus est. Sed de testamur et detestatur illud sacra doctrina. Uade inquit ostende te sacerdotibus. Responsum est divinum. et confitemini alterutrum

Capitulum error humilitatum dicitur in sola contritione sufficere

peccata vestra. inquit **Aplus Jacobus.** Li-
 caricum ergo tuarū arbiter vice dei adbi-
 beatur p̄f byter. et reuēla ei vias tuas. ⁊
 ip̄e exhibebit tibi antidotum reconciliati-
 onis. **Dec ille.** Per secundū arguunt mun-
 dani et seculares vani. qui querunt sacer-
 dotem ignarū indoctum et minus pro au-
 dienda confessione idoneum. qui cum eis
 mite et leniter procedit. et eis paruam vel
 nullam penitentiā imponit. **Contra quos**
 dicit **Augustin⁹** in libro de vera ⁊ falsa pe-
 nitentia caplo. r. Qui confitetur omino sa-
 cerdoti meliori quem habere potest confi-
 atur. **Talem vt dicit ip̄e libro de salutarib⁹**
bus documentis. sequamur et p̄quiram⁹
 qui sciat curare peccata propria. et postea
 vulnera aliena vt p̄fectus medicus. cum ta-
 libus consiliū salutis nostre incamur vt nō
 perdamus hereditatem celestem quas no-
 bis ab initio mundi deus promisit. **Dec il-**
le. **¶ Et his infero duo.** Primum
 q̄ magne vtilitatis est sacerdoti doctiori ⁊
 magis scientifico q̄ simplici et indocto li-
 cet sanctiori confiteri. **Istud patet ex eo q̄**
fm Bonāuenturam in quodam sermone
 de penitentiā. **Sacramentū confessionis**
vocalis inter cetera a deo est institutum ad
peccatorū patrociniū acquirendum. quia
 sicut videmus in causis ciuilibus q̄ cōmu-
 niter homines indigent patronis qui sint
 periti in iure vt penas iuris possint vitare
 et tales oportet in sua causa ordinate pro-
 cedere. **Ira multo magis fm ip̄m in spiri-**
tualibus est. et ideo fm ip̄m expediens est
 sacerdoti sua reuelare peccata. qui de vitā-
 dis sanum consiliū possit dare. propter
 quod est eligendus sacerdos doctus qui
 possit et sciat discernere inter lepram et le-
 pram. sicut ad eius officium spectat. vt pa-
 ter in **Leuitico.** **Secundo ex hoc infero q̄**
magna est dignitas sacerdotum quos sic
deus honorauit vt eis vices suas in terris
cōmitteret. et per eos nos a peccatis pur-
 garet. **Unde Gregori⁹ libro. v. registri sui**
horans Dauidicū imperatores ad de-
bitam reuerentiā sacerdotib⁹ exhiben-
dam. Non indignetur inquit domin⁹ me-
 us sacerdotibus propter eum cuius serui
 sunt. vt eis debitam reuerentiā impendat
 quia illi aliquādo in diuinis eloquijs dī.
 aliquādo angeli nominantur. **Exodi enim**
xxij. dicitur. Dīs non detrabes. **Et Da-**

lacie. ij. dicit. **Angelus domini exerci-**
tuum est. **Doc est contra illos qui detru-**
pant sacerdotes. **Legitur de Constantino**
imperatore q̄ cum fuissent sibi quedaz ac-
cusaciones contra ep̄iscopos in sacra sino-
do Nicena porrecte. **Ipe omnes combus-**
sit dicens. Vos dī estis. a solo deo iudica-
 ri debetis. et dignū non est vt nos iudice-
 mus deos. **Et similiter hoc habetur libro**
q̄nto tripartite hystorie vbi similes accusa-
tiōes refutauit dicens. **Ista habebūt tem-**
pus suum in die iudicij coram illo qui iu-
dicaturus est omnes. **Vibi homini iudica-**
re nō licet de vobis. **Vbi etiā legitur quo-**
modo locatis ep̄iscopis in loco superiori.
ipe resedit in loco inferiori. **Propter quas**
reuerentiā sacerdotibus recte p̄ ipsū im-
pensaz. deus sibi in omnib⁹ assistit et sibi su-
 gnū sancte crucis in somno ostendit. **di-**
cens. **Constantine in hoc vinces.** **Dec ibi.**
Refert etiam Gregorius. q̄ pagani princi-
 pes verum deū nescientes. deos ligneos
 vel lapideos colebant. et tamen eorum sa-
 cerdotibus maximū bonorem impende-
 bant. **Quid ergo mirū fm ip̄m.** **Si impe-**
rator christianus vel princeps vel quilib⁹
dominus veri dei sacerdotes honoret. dī
 pagani principes vt prediximus honores
 impendere sacerdotib⁹ suis nonerunt qui
 ligneis et lapideis dīs seruiebāt. **Ex hoc**
patet q̄ in honorātes sacerdotes aut detra-
stantes eos perturbantes aut grauantes si-
ue in eorum personis sine in rebus. detri-
ores sunt pagani et saraceni aut tartari
qui proprios sacerdotes honorāt. **Ac per**
hoc cōuincunt fideles etiam deum verū
minime honorare aut curare. **Iuxta illud**
saluatoris. **Qui vos spernit me spernit.**
Et qui vos tangit. tangit pupillā oculi mei
De Alexandro magno legit q̄ cum procel-
sisset contra hierusalem et ep̄iscop⁹ in deo-
rum sibi obuiam p̄cessionaliter p̄cessisset.
mor de equo descendit et ei reuerentiā ex-
hibuit. **Pharao q̄ suis imanisimi ⁊ durissi-**
mi cordis fuerit ip̄e tamen sic honorauit
sacerdotes q̄ etiam tempe maxime famis
ip̄is de regalib⁹ horreis sufficientē alimō-
niā procurauit. **¶ Sed dices.**
Verē dīe dignū ⁊ iustū est bonos sacerdo-
tes honorare. quos nos. vt ait Dico. sci-
mus xp̄iani q̄ nobis de⁹ posuit iudices in
terris. q̄ etiā an illū die iudicij iudicāt et bñ

nō h̄ de Augustino p̄cedenti

13

Dominica. XIII. post trinitatis

clauem vite et mortis. Sed quis estimat honore dignos illos sacerdotes qui se exhibent in vita et moribus pro omnia indignos. vacantes poribus. comensationibus et ceteris secularibus vanitatibus. quis tales nisi stultis iudicare possit non premio honoris sed potius supplicio pudoris esse dignos. Ad quod ego imo non ego sed ille magnus Gregorius libro. v. Registrum sui respondens. ait. quod ea que dicta sunt de honore sacerdotum aut alia que leguntur in scripturis. non tamen specialiter pro bonis. sed etiam generaliter pro malis sunt interpretanda. quoniam ad huc necimus qualis sit futurus. Et tamen paulus dicit. Nolite ante tempus iudicare. scilicet de occultis. quoad usque veniet dominus. Nam sunt multa que de illius iudicio homines ignorant. quia fortasse quod vos laudatis ille reprehendet. Et que vos reprehenditis ille laudabit. **Dec Gregorius.** Hoc est contra illos qui propter leuem suspicionem. ut forte quia sacerdos descendit ad inuitas. vel locutus est cum femina. statim iudicant eum puerum et indignum. et dedignantur et missam. Contra quos dicit Lucas papa de cohabitatione clericorum et mulierum. **Ueltra.** Non potest quis quantumcumque pollutus diuina pollueret sacramenta. que purgatoria cunctarum contagionum existunt. Qualiscumque enim sacerdos sit. qui sancta sunt contingunt ab eo non possunt. Sumite ergo ab omni sacerdote christi mysteria. quia omnia in fide christi purgantur. **Dec ille.** Et idem vult canon Nicolai pape. xv. q. viii. ca. fina. **Sci** fiantibus. quod a tali sacerdote munio recipiat quisque iudicio episcoporum reprobetur. Quoniam autem mali bona ministrando tamen modo se ledunt. et cerea sicut accensa sibi quidem detrimuntur. alius vero lumen in tenebris amittit. et unde alius commodum exhibet. inde sibi dispendium prebet. **Et sequitur.** Sumite ergo ab omni sacerdote intrepidi christi mysteria. quia omnia in fide christi purgantur. Fides est que vincit hunc mundum. et quia non datur sed accipitur. sic dicit beatus Hieronymus. ad credendum omni anime baptismus est perfectus et in omni sacerdote corpus christi perfectum. **Dec Canon.** Quoad ergo quis tolerat ab ecclesia in officio suo. non debet a quoque vitari. Unde licet deprehensus in adulterio sit infamatus de crimine. tamen non sufficit ad hunc ut abstineat ab eius officio sacramentis su-

is nisi infamatus per sententiam. ut dicit glosa de certi capituli **Sacramentibus. lxxii. di. s. Verum.** Requiritur ergo quod sit deprehensus et conuictus. ut de iudiciis. **Tu non ab homine.** Venit proceditur quod omnis sacerdos in peccato mortali existens est suspensus quod ad se. sed ut non celebret. quia alias peccat mortaliter. **j. q. j. Sacerdotes.** Sed talis non est suspensus quo ad alios nisi sit per sententiam presbiteri. vel notorius fornicator aut simoniacus aut schismaticus. **ut. lxxii. di. s. Verum.** **Quoniam** ergo dicitur quod nullus audiat missam presbiteri que scit indubitanter habere concubinam. **lxxii. di. ca. Nullus.** Dicendum quod loquitur de illo cuius crimen est notorium per sententiam vel propriam confessionem vel per facti evidentiam. **Talis enim primo a subditis vitari debet.** ad confusione ipsius ut a tali peccato desistat. **ut in ca. Ueltra. de cohabitatione clericorum et mulierum.** **Et quo infero quod non obstante malicia sacerdotum quod diu tolerantur ab ecclesia. presertim si non sunt notorii fornicatores debent a subditis honorari.** et christus honorauit sacerdotem que sciebat sacrilegum. **lxxii. di. Dominus.** **Per quod finem Cipriani** docuit malos sacerdotes etiam honorare nos. **Pro quo honore nobis tribuat honorem celestis curie dominus noster Iesus christus qui vivit et regnat per secula seculorum. Amen.**

Dominica. XIII. post trinitatis. II. Sermo CXXI.

Donne deez mū
dati sunt. et nouem vbi sunt. **Luc. lxxii.** Sicut ait Petrus **Rauanen.** in quadam epistola. **Nullum est quod adeo ad indignationem pronocet altissimum sicut ingratitude.** Ipsa enim est malorum prouocatio. beneficiorum exinanitio. merito. rum exterminatio. **Dec ille.** **Et Bernardus** sermone. lxx. dicit. **Ingratitudo hostis est gratie et inimica salutis.** Unde finem ipsum nihil sic displicet deo presertim in filiis gratie quemadmodum ingratitude. **Propter quod finem Bernardus sermone. lxxv. super Lantica** **Nullum auget ingrato. sed quod accipit. vertitur et in perniciem.** **Istud patet hic in euangelio de nouem leprosis. qui pro eo quod de cura lepre a qua fuerunt per christum mundati**